

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ กำลังคน เพราะคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ และสิ่งที่จะสามารถนำมาใช้ในการพัฒนา หรือสร้างสรรกำลังคนให้เป็นผู้มีประสิทธิภาพ ก็คือการศึกษา นั่นเอง ดังที่ ปิ่น มาลากุล ได้กล่าวไว้ว่า "การศึกษาคือ เครื่องมืออันสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทาง ด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือด้านสังคมและวัฒนธรรมก็ตาม เพราะการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับ ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา"¹ ในการพัฒนาการศึกษานั้นครู เป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากครูเป็นผู้วางรากฐานทางการศึกษาแก่เยาวชนให้มีคุณภาพดี มีความรู้ รู้จักดำเนินชีวิต ของตนให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอันผันแปรอยู่เสมอ ตลอดจนเป็นผู้ ยึดมั่นอยู่ในวัฒนธรรมของชาติ อย่างไรก็ตามแม้ว่าครูเหล่านั้นจะเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์ เพียรสักเพียรใจก็ตาม หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้ให้ความเอาใจ ใส่ดูแลครูให้เกิดความพึงพอใจในงานแล้ว ย่อมหวังไม่ได้ว่าครูเหล่านั้นจะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนที่ดีควรจะสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ครู เกิดความพึงพอใจใน

¹ ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "คำนำ" ใน การปฏิรูปการศึกษาและงานของคณะกรรมการ
วางแผนพื้นฐานเพื่อการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิชย์, 2518).

การทำงาน ดังที่ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ได้กล่าวว่า "ผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์โดยพยายามให้บุคลากรทำงานใหม่บรรลุเป้าหมาย ในเวลาเดียวกันก็จะให้สิ่งตอบแทนแก่บุคลากรตามความเหมาะสม และยุติธรรม โดยบุคลากรเองมีความพอใจในการทำงาน ประโยชน์ก็จะเกิดขึ้นกับสถาบันและบุคลากรที่ทำงาน ผู้นำประเภทนี้นับว่าเป็นประเภทที่ดีอย่างยิ่ง"¹ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ สมพงษ์ เกษมสิน ที่กล่าวว่า "การบริหารที่ดีนั้น ควรให้ได้ทั้งงานและน้ำใจ"²

ในการดำเนินการ เรียนการสอนวิชาพลศึกษาในระดับประถมศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการได้นั้น บุคลากรที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งก็คือ ครูพลศึกษา ดังที่ วรศักดิ์ เพียรชอบ ได้ให้ความเห็นว่า ครูพลศึกษานับว่าเป็นหัวใจสำคัญของวิชาชีพพลศึกษา การที่วิชาชีพพลศึกษาจะเป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษแก่นักเรียนมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับว่าครูพลศึกษาสามารถจะจัดโปรแกรมพลศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากวิชาพลศึกษามากน้อยเพียงใด³ นอกจากนี้ บุชเชอร์ (Bucher) ยังได้กล่าวถึงหน้าที่ของครูพลศึกษาไว้ว่า "ครูพลศึกษาคือครูที่ทำหน้าที่เหมือนกับครูอื่น ๆ ที่มีหน้าที่อบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่นักเรียน แต่ครูพลศึกษายังต้องรับภาระนอกเหนือไปจากนั้นอีก คือจะต้องช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทักษะทางกาย ทางกีฬา

¹ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์, หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 49.

² สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหารงานบุคคลแบบใหม่ (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2516), หน้า 449.

³ วรศักดิ์ เพียรชอบ, หลักและวิธีการสอนพลศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523), หน้า 31.

ความอดทน ความกระตือรือร้น มนุษยสัมพันธ์ และการเป็นผู้นำ" ¹ แต่การที่ครูพลศึกษาจะทำงานให้เกิดผลดี และมีประสิทธิภาพนั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งมีผลต่อการทำงานของครูพลศึกษา เช่นเดียวกับครูอื่น ๆ ก็คือ เรื่องความพึงพอใจในการทำงาน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงานนี้ มอร์ส (Morse) ได้ให้ความเห็นว่า การส่งเสริมให้ครูทำงานมีความพึงพอใจในการทำงานสูงขึ้น จะช่วยลดการออก การขาดงาน และการเบื่องานของครูทำงานได้ ² ดังนั้น ถ้าครูพลศึกษามีความพึงพอใจในงานของตนแล้ว เขาจะเป็นคนรักงาน และศรัทธาในวิชาชีพ มีความขยัน กระตือรือร้นในการทำงาน ไม่ทิ้งงานและหน้าที่การสอนก็จะได้ผลดีมีประสิทธิภาพสูง

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคด้านการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนหลายประการ ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษา ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ สวัสดี ทรัพย์จำนงค์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร พบว่าโรงเรียนขาดอุปกรณ์การสอน สถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวก ผู้บังคับบัญชาสนับสนุนวิชาพลศึกษาน้อยกว่าวิชาอื่น ³ และ ปิยวรรณ

¹ Charles A. Bucher, Foundations of Physical Education, 5th ed. (Saint Louis : The C.V. Mosby Company, 1968), p. 592.

² Nancy C. Morse, Satisfactions in the White Collar Job (Michigan : University of Michigan Press, 1955), p. 52.

³ สวัสดี ทรัพย์จำนงค์, "ปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513).

เพ็ญสุภา ได้วิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดและการสอนพลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย พบว่า

โรงเรียนส่วนมากขาดอุปกรณ์การสอนพลศึกษาทุกชนิด อุปกรณ์มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และมีสภาพไม่ดี ผู้บริหารไม่เข้าใจและไม่สนับสนุนการสอนวิชาพลศึกษาเท่าที่ควร ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ถูกเรียกตัวไปช่วยงานด้านอื่น ๆ ที่อำเภอหรือจังหวัด ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีเอกสารและตำราประกอบการสอน และให้มีการสนับสนุนทางด้านการสอนวิชาพลศึกษาอย่างจริงจัง นอกจากนี้ครูพลศึกษายังต้องการให้มีการอบรมการสอนวิชาพลศึกษาแก่ครูประจำทุกปี และให้มีการนิเทศทางพลศึกษาเป็นประจำด้วย¹

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกษม ช่วยพั่ง ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดและการดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนชั้นประถมศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี พบว่า

โรงเรียนส่วนใหญ่มีอุปกรณ์พลศึกษาไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และมีไม่ครบทุกประเภทตามกิจกรรมที่จัด งบประมาณในการจัดและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษามีไม่เพียงพอขาดหนังสือหรือเอกสารทางด้านพลศึกษาและคู่มือครูในการค้นคว้าเพิ่มเติม ขาดห้องทำงานของครูพลศึกษาที่เป็นเอกเทศ ไม่มีห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับนักเรียนและห้องเก็บอุปกรณ์พลศึกษา สถานที่ฝึกกิจกรรมในร่มและกลางแจ้งมีไม่เพียงพอและอยู่ในสภาพไม่เหมาะสม นอกจากนี้ยังขาดผู้เชี่ยวชาญที่จะมาให้ความรู้และช่วยเหลือในการจัดและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษา²

¹ปิยวรรณ เพ็ญสุภา, "ปัญหาการจัดและการสอนพลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521).

²เกษม ช่วยพั่ง, "ปัญหาการจัดและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนชั้นประถมศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524).

- จากผลการวิจัยดังกล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในระดับประถมศึกษาชั้น ประถมปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อ ประสิทธิภาพในการทำงานของครูพลศึกษาได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องความ พึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการ ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถม ศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถม ศึกษาที่มีเพศ อายุราชการ และวุฒิต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาประเภทโรงเรียนคึกคัก โรงเรียนผู้บริหารคึกคัก โรงเรียนชมเชย และ โรงเรียนทั่วไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษาเป็นสิ่งที่วัดได้ด้วยการใช้แบบ สอบถาม
2. ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นข้อมูลที่เป็น เชื่อถือได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างเสริมความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษาคืบยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดบริหารพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา นำไปปรับปรุงบริหารงานพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของครูพลศึกษาที่มีต่องานที่ทำอยู่ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการได้รับการตอบสนองทั้งทางคำร่างกาย และจิตใจ จนทำให้ครูพลศึกษาเกิดความพึงพอใจในการทำงาน

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนระดับประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้บังคับบัญชา หมายถึง ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ ซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษาแห่งนั้น ๆ

ครูพลศึกษา หมายถึง ครูผู้ทำหน้าที่สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา และได้ทำการสอนวิชาพลศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปีบริบูรณ์ ในปีการศึกษา 2524 ทั้งที่มีวุฒิและไม่มีวุฒิทางพลศึกษา โดยไม่นับรวมผู้บริหารโรงเรียน

โรงเรียนคีเคณ หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับรางวัลประเภทโรงเรียนคีเคณประจำจังหวัด
ในปี พ.ศ. 2525

โรงเรียนผู้บริหารคีเคณ หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีผู้บริหารโรงเรียนได้รับรางวัลประเภท
ผู้บริหารคีเคณประจำจังหวัดในปี พ.ศ. 2525

โรงเรียนชมเชย หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับรางวัลประเภทโรงเรียนชมเชยประจำ
จังหวัด ในปี พ.ศ. 2525

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย